

Către: Veronica Mihailov-Moraru
Ministra Justiției

Dumitru Alaiba
Viceprim-ministru, Ministrul Dezvoltării Economice și Digitalizării

Artur Mija
Secretar general al Guvernului

Copie: Inguna Dobraja
Directoare de țară a Băncii Mondiale pentru Moldova

Jānis Mažeiks
Ambasador, șef al Delegației UE în Republica Moldova

Nr. 92 din 2 octombrie 2023

Ref.: Exprimare de îngrijorări în legătură cu unele propuneri de norme din proiectul legii privind modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative)

Stimate doamne,

Stimați domni,

Vă salutăm din numele Asociației Patronale „Camera de Comerț Americană din Moldova” (AmCham Moldova), Confederației Naționale a Patronatului din Republica Moldova (CNPM), Asociației Investitorilor Străini (FIA Moldova), Asociației Naționale a Companiilor din Domeniul TIC (ATIC) și Asociației Naționale a Producătorilor de Lapte și Produse Lactate „Lapte”.

Prin prezenta scrisoare, ne exprimăm profunde îngrijorări în legătură cu unele propuneri de norme din proiectul legii privind modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative).

I. PUNCTUL 10 DIN PROIECTUL DE LEGE PREVEDE URMĂTOARELE:

„10. Se completează cu articolul 27¹ cu următorul cuprins:

Articolul 27¹. Activitatea de documentare

[...] **Analiza de Impact nu se întocmește pentru:** 1) proiectele documentelor de politici; 2) proiectele actelor normative cu relevanță UE; 3) proiectele de acte privind încheierea, suspendarea, denunțarea sau stingerea tratatelor internaționale; 4) proiectele privind aprobarea bugetului de stat, a bugetului asigurărilor sociale de stat, a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală și a proiectelor de rectificare a acestora, precum și rapoartele privind executarea acestor bugete; 5) alte categorii de acte, stabilite de Guvern.”

Asociațiile semnatare nu susțin norma propusă și noua abordare cu referire modul de fundamentare a proiectelor de acte normative.

Context

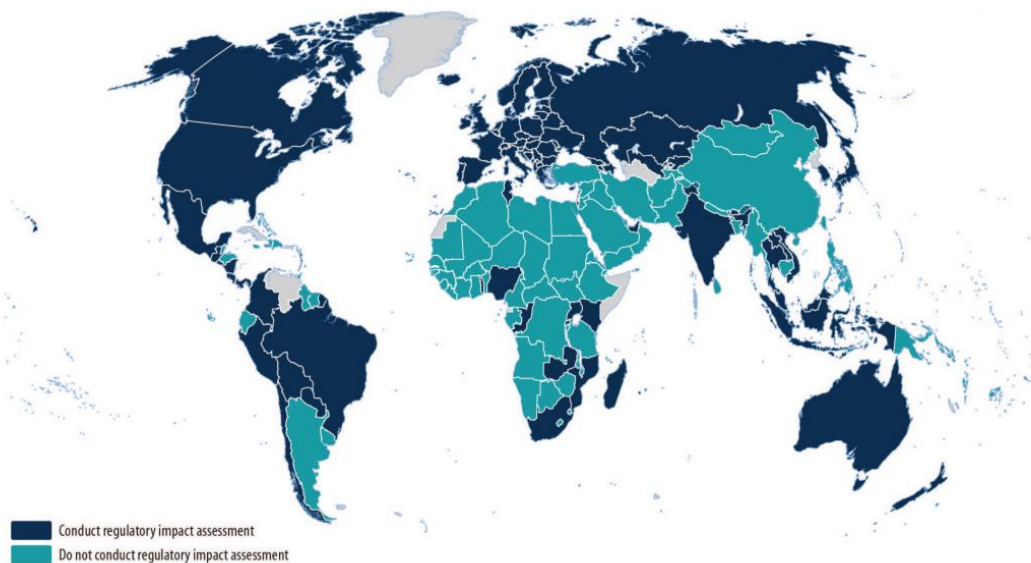
Cu referire la dreptul Guvernului Republicii Moldova de a determina categoriile de acte normative pentru care Analiza Impactului de Reglementare nu se va întocmi.

Legea nr. 235/2006 a fost prima lege care a introdus în legislația națională instituția Analizei Impactului de Reglementare, care a fost transpusă peste doi ani în textul Legii nr. 780/2001 privind actele legislative și Legii nr. 317/2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale (prin intermediul pachetului de legi Ghilotina II care au succedat-o), instituție care a fost preluată și în legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Evaluarea impactului reglementării (AIR) este recunoscută de majoritatea țărilor dezvoltate ca fiind un instrument cheie pentru îmbunătățirea calității modului de luare a deciziilor de reglementare. AIR-urile sunt utilizate pe scară largă în cadrul țărilor membre ale Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE), iar astăzi un număr tot mai mare de țări în curs de dezvoltare implementează noi proceduri AIR în sistemele lor de guvernare.

Importanța globală a Analizei Impactului de Reglementare a crescut semnificativ după introducerea ei în sistemul de reglementare al Statelor Unite în 1978. Pe parcursul ultimilor 30 de ani, AIR a fost puternic promovată de către organizațiile internaționale precum Banca Mondială, deoarece această abordare permite guvernelor să se asigure că legile și reglementările pe care le elaborează și implementează sunt de înaltă calitate - eficiente, transparente și responsabile¹.

La moment, 32 din cele 35 de țări OCDE includ AIR-ul în cadrul lor de reglementare².

¹ Sursa: *Global Indicators of Regulatory Governance : Worldwide Practices of Regulatory Impact Assessments (English)*. Washington, D.C. : World Bank Group, p. 3.
<http://documents.worldbank.org/curated/en/905611520284525814/Global-Indicators-of-Regulatory-Governance-Worldwide-Practices-of-Regulatory-Impact-Assessments>

² Sursa: *Ibidem*, p. 4.

Având în vedere datele prezentate, asociațiile semnatare consideră că Analiza Impactului de Reglementare urmează a fi elaborată pentru majoritatea categoriile de acte normative, urmând a fi o regulă care trebuie în continuare respectată. Reglementarea dreptului Guvernului de a determina categoriile de acte normative pentru care Analiza Impactului de Reglementare trebuie elaborată va avea un efect invers – atunci când obligația elaborării Analizei Impactului de Reglementare ar putea constitui o excepție.

Cu referire la regula nou-propusă de neîntocmire a Analizei Impactului de Reglementare pentru proiectele actelor normative cu relevanță UE

Astăzi, o proporție din ce în ce mai semnificativă a reglementărilor naționale ale statelor membre UE provin de la nivelul organelor suprastatale UE. Această afirmație este valabilă și pentru țările candidate, care aspiră la o integrare mai strânsă și, în cele din urmă, la aderarea deplină la UE.

Potrivit unui raport OECD (2021)³, o viziune greșită pare să prevaleze în rândul oficialilor precum că, analiza ex-ante a impactului noilor reglementări care rezultă din procesul de aderare la UE nu este necesară, având în vedere angajamentul puternic la nivel politic față de avansarea în procesul de integrare în UE. Acest lucru creează riscul ca țările să nu reușească să efectueze în mod sistematic o analiză care sprijină implementarea legilor de transpunere. Ca rezultat, prea multe reglementări sub-optimale pot fi introduse, reducând eficacitatea și impactul noilor politici.

Chiar și așa, unele din țările candidate (Albania, Bosnia și Herțegovina, Kosovo, Montenegro, Macedonia de Nord și Serbia), aplică aceleași cerințe și standarde pentru analiza și evaluarea impactului pentru cazurile de transpunere a legislației UE, la fel ca și pentru propunerile naționale de acte normative, chiar dacă acest proces în fiecare stat are unele lacune administrative⁴.

	RIA required for EU transposition cases	EU transposition cases following the same requirements as domestic proposals (2017)	Availability of special guidance on conducting RIA on EU transposition cases	Use of Table of Concordance (2017)	Timely translation of EU directives (2017)
Albania	Yes	Yes	No/minimal	Required	Yes
BiH (State)	Yes	Yes	Yes ^{xxx}	-	Yes
BiH (Federation)	Yes	Yes	No	-	Yes
BiH (RS)	Yes	Yes	Yes ^{xxxi}	-	Yes
BiH (BD)	Yes	Yes	No	-	Yes
Kosovo	Yes	Yes	Yes ^{xxxi}	Required	No
Montenegro	Yes	Yes	No	Required	No
North Macedonia	Yes	Yes	No/minimal ^{xxv}	Required	Yes
Serbia	Yes	Yes	No/minimal ^{xxv}	Required	Yes

Potrivit aceluiași raport, cererea pentru un nivel adecvat de analiză a impactului politicii prin AIR crește în timpul procesului de integrare europeană, pe măsură ce țara avansează la eventuala aderare. Acest lucru este determinat în mare parte de cererea proprie a UE de evaluare suplimentară a impactului și a riscurilor, pentru a sprijini orice înțelegeri tranzitorii solicitate de administrațiile naționale⁵.

³ Sursa: [https://one.oecd.org/document/GOV/SIGMA\(2021\)1/en/pdf](https://one.oecd.org/document/GOV/SIGMA(2021)1/en/pdf), p. 6.

⁴ Sursa: [https://one.oecd.org/document/GOV/SIGMA\(2021\)1/en/pdf](https://one.oecd.org/document/GOV/SIGMA(2021)1/en/pdf), p. 61.

⁵ *Idem*.

Potrivit Manualului privind apropierea juridică ca element cheie pentru succesul procesului de integrare Europeană a Republicii Moldova în Uniunea Europeană, transpunerea actelor normative UE fără a analiza mai întâi efectele și opțiunile unor astfel de acte ar putea duce cu ușurință la o legislație moldovenească care este pe deplin armonizată, dar inaplicabilă. Elaborarea AIR-urilor va fi imperativă în timpul negocierilor de aderare pentru capitolele (financiar) cele mai solicitante, precum mediu, transport, energie și agricultura. Pentru ca negocierea să fie realistă și implementabilă, va trebui definită în conformitate cu capacitățile Moldovei de implementare a *acquis*-ului UE. Aceste capacități nu pot fi evaluate fără a dezvolta un AIR adecvat (și uneori aprofundat)⁶.

Nu în ultimul rând, menționăm că Chestionarul completat de către Republica Moldova pentru elaborarea opiniei privind aplicarea Republicii Moldova în vederea obținerii calității de membru al Uniunii Europene, conține o întrebare și un răspuns afirmativ al statului în ceea ce privește existența în legislația națională a procedurii de evaluare a impactului actelor normative, înțelegându-se că este o cerință considerată de către Uniunea Europeană la acordarea statutului de țară candidat⁷.

II. PUNCTUL 17 DIN PROIECTUL DE LEGE SE EXPUNE ÎN REDACȚIE NOUĂ ȘI EXCLUDE OBLIGAȚIA DE REMITERE A PROIECTELOR DE ACTE NORMATIVE CE REGLEMENTEAZĂ ACTIVITATEA DE ÎNTREPRINZĂTOR SPRE EXPERTIZĂ CĂTRE GRUPUL DE LUCRU AL COMISIEI DE STAT PENTRU REGLEMENTAREA ACTIVITĂȚII DE ÎNTREPRINZĂTOR

Asociațiile semnatare nu susțin norma propusă și anticipează următoarele consecințe nefavorabile climatului investițional al țării:

- *Scădere treptată a implementării și calității AIR, precum și a calității proiectelor de acte normative elaborate de autoritățile publice*

Gradul de implementare și elaborare a AIR de către funcționarii publici se va reduce, ceea ce nu va permite valorificarea la maximum ale avantajelor AIR în procesul de elaborare și avizare a actelor normative. Astfel, factorii de decizie nu vor dedica atenție suficientă calității fundamentării proiectelor de acte normative, ceea ce la rândul său poate duce la aprobarea unor acte normative de calitate inferioară. Interesul diminuat față de AIR în cadrul autorităților publice va afecta promovarea potrivită a acestui proces de elaborare a politicilor/actelor normative bazate pe evidență. Pe termen mediu va avea de suferit imaginea autorităților, în special prin reducerea încrederii din partea mediului de afaceri în instituțiile statului și creșterii incertitudinii privind regulile de joc în relația stat - business.

- *Diminuarea eficienței activității Grupului de Lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător (GL)*

Din anul 2004 până în prezent, Grupul de lucru al Comisiei de Stat pentru reglementarea activității de întreprinzător are o activitate perpetuă și este unicul organ de evaluare anticipată și publică a proiectelor de acte normative. Trebuie de menționat că Cancelaria de Stat cu suportul partenerilor de dezvoltare au perfecționat în ultimii ani cadrul legal legat de AIR și GL. Noile amendamente s-au bazat pe experiența internațională, care sugerează că, cu cât nivelul de sprijin politic pentru AIR este mai înalt, cu atât mai mult succes are acesta în punerea sa în aplicare.

⁶ Sursa: https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/handbook-on-the-legal-approximation_varianta-de-tipar-no-copy_0.pdf?fbclid=IwAR0J0BAOaqAR2CgnjhOevmzGg9b000a4rtQd9M_xEDcPiN6C9GFcHSM475A, p. 121.

⁷ https://gov.md/sites/default/files/document/attachments/chestionar_p.1-final-ue.pdf

AmCham Moldova
fighting for your business

**Confederația Națională
a Patronatului**
din Republica Moldova

**FOREIGN INVESTORS
ASSOCIATION
REPUBLIC OF MOLDOVA**

**ASOCIAȚIA NAȚIONALĂ
A COMPANIILOR DIN
DOMENIUL TIC**

În viziunea mediului de afaceri, care participă activ în calitate de membri ai GL, activitatea acestuia în ultimii ani a devenit mai prodigioasă și eficientă decât în anii trecuți.

Având în vedere cele menționate, asociațiile semnatare nu susțin noua abordare impusă prin intermediul proiectului de lege și consideră propunerile ca fiind în contradicție cu bunele practici internaționale, solicitând excluderea acestora din proiectul de lege și inițierea consultărilor publice cu reprezentanții mediului de afaceri.

Suntem în continuare la dispoziția dumneavoastră pentru orice informații suplimentare.

Cu respect,

Mila Malairău
Director Executiv
AmCham Moldova

Vladislav Caminschi
Director Executiv
CNPBM

Ana Groza
Director Executiv
FIA Moldova

Marina Bzovii
Director Executiv
ATIC

Carolina Linte
Director Executiv
Asociația „Lapte”